

Estetyka dostępności¹

W nauce obserwacje, które nie mogą być oddzielone od teoretycznej interpretacji, nazywane są uwikłaniem lub obciążeniem teoretycznym.

Estetyka dostępności jest pojęciem, które wyłoniło się w trakcie prac nad interakcyjną teorią sztuki w ramach działalności Instytutu Cybernetyki Sztuki, w roku 2021. Jako element szerszego procesu badawczego prezentowane jest w diagramie, pt. „kubit prefiguracji”. Pojęcie sztuki jak i pojęcie estetyki ujęte są w tym modelu teoretycznym poprzez problem treści percepcyjnej oraz problem parametrów fizycznych i pojęciowych wyznaczających granice poznania rzeczywistości. Wiele proponowanych w tym modelu pojęć ma charakter paradoksalny. Również interakcyjna teoria sztuki, jest raczej refleksją nad tym jak używać teorii w odniesieniu do problemu sztuki a nie nad tym jak definiować sztukę.

Punktem wyjścia jest zatem konstatacja, iż opis rzeczywistości jakiego dokonujemy, choć nie musi być fałszywy, to „zależy jednak od sposobu w jaki opisaliśmy dany system, a to z kolei zależy od tego - jak weszliśmy w interakcję z danym systemem”. Dla przykładu: istoty żywe inaczej zachowują się gdy wiedzą o tym, że są obserwowane a inaczej wtedy, gdy wydaje im się, że są same. Można też powiedzieć, że ludzie myślą o sobie w szczególny sposób gdy wiedzą, że są częścią społeczeństwa - włączeni w szereg powiązań natury materialnej, emocjonalnej, związków i matryc kulturowych.

Na głębszym poziomie *estetykę dostępności* można rozumieć jako proces stawania się „dzieł sztuki” rozumiany jako podczepianie znaczeń pod proponowane reprezentacje. Ten proces z kolei uzależniony jest od tego, do jakiej wiedzy i do jakich wypowiedzi kulturowych udaje się nam uzyskać dostęp.

Aktualnie na świecie dokonuje się rewolucja geopolityczna, technologiczna, społeczna, behawioralna, handlowa, medialna, kosmiczna; ogólnie rzecz biorąc – szeroko pojęta zmiana modelu społeczeństw. Elementem tego pejzażu przemian jest dematerializacja informacji, nowe kompetencje, kształtowanie nowych przyzwyczajzeń w oparciu o nieznane wcześniej a dziś szeroko dostępne technologie. Uwarunkowania statusowe, technologiczne i strukturalne mają coraz większy wpływ na rozwój różnych modeli cywilizacyjnych (zarządzania i dystrybucji dóbr). Wysiłek modernizacyjny i pragmatyzm konkurencyjności jest związany również ze zdolnością tworzenia i wdrażania modeli kulturowych.

Różnicowanie następuje już na poziomie jednostkowej percepcji, dlatego interesujące są sytuacje łączenia się jednostek w trakcie podejmowanego działania w większe zespoły, gdy ukierunkowanie na jakiś cel formatuje sposób i wybór środków owego działania. *Estetyka dostępności* byłaby zatem problemem przede wszystkim świadomości operowania modelami wyobraźni społecznej, refleksją nad tym czym jest świat wokół nas i jakie cechy środowiska wydobywamy aktami postrzegania oraz z kim oraz w jaki sposób decydujemy się skomunikować.

Marek Rogulski, ICS / TNS / AHE, 2022

¹*Estetyka dostępności* jest pojęciem które pojawia się w wydawnictwach Instytutu Cybernetyki Sztuki, fundacji Tysiąc Najjaśniejszych Słońc w Gdańsku, powstałych przy okazji wystaw: Kody i Afordancje, Asocjacje, Desygnaty i Akcydensy, Interskalacja - fałszywy horyzont (sztuki), Foam – struktury brzegowe w związku z opracowaniem, pt. Izomorficzny wszechświat w stanie superpozycji – interakcyjna teoria sztuki.